

15 PŘÍSTUP FINANČNÍ ANALÝZY ORIENTOVANÝ NA POTŘEBY MEZIPODNIKOVÉ KOMPARACE

Úvod

Až dosud – přístupy FA zaměřené převážně na věrné zobrazení účetních informací a veřejnou kontrolu činnosti podniku = tzv. **anglosaský přístup**.

Zde tzv. **francouzský přístup** – pro potřeby **mezipodnikového srovnání** ekonomické výkonnosti, což znamená vycházet z informací očištěných od možných vlivů podnikové finanční politiky, ku příkladu v oblastech

- odpisů
- opravných položek a
- rezerv.

Vstupní data – minimálně účetní výkazy v úplném znění, často **centrálně shromažďována**.

Preferováno francouzskými bankami pro účely **posouzení úvěrové bonity podniků**.

Zajímavá alternativa k anglosaské metodice FA ???!!

Základní pojmy a úprava účetních výkazů

Účetní toky a převody

Účetní toky – účetní termín pro reálné změny s dopadem na peněžní prostředky podniku, ku příkladu:

- operace za hotové (okamžitý dopad), a nebo
- dodávka na obchodní úvěr (odložený dopad).

Účetní převody – změny, dopadající jen na výsledek hospodaření (nebo jeho rozdělení), ne na peněžní prostředky, ku příkladu

- odpisy
- tvorba rezerv
- přecenění aktiv
- tvorba fondů ze zisku.

Funkce podniku

Podle IASB (International Accounting Standards Board):

a) provozní činnost

Vymezeno negativně – tedy vše, co nepatří do aktivit ad b) a nebo c).

b) investiční činnost

Operace, nutné pro realizaci

- změn dlouhodobého nehmotného majetku
- změn dlouhodobého hmotného majetku
- finančních investicí (dlouhodobý finanční majetek).

c) financování

Operace nutné pro finanční zajištění investiční a provozní činnosti.

Ovlivňuje finanční strukturu podniku, s ohledem na zdroje

- vlastní (akciové) a
- cizí (kapitál věřitelů).

Rozvaha

Zde vystupuje jako tzv. ekonomická rozvaha.

Od účetní rozvahy se liší zejména v následujícím:

- veškerá aktiva v **brutto hodnotách** – korekce v podobě opravek a opravných položek neexistují
- oprávky a opravné položky jsou vykazovány v pasivech (ve zdrojích) jako součást tzv. **vlastního kapitálu vnitřního původu** (zdroje samofinancování)
- rezervy tvoří analogicky **vlastní kapitál vnitřního původu**.

Dosud známý vlastní kapitál podniku se zde dělí na dvě části:

I. vlastní kapitál vnitřního původu, ve složení:

- výsledek hospodaření za účetní období
- + rezervní fondy tvořené ze zisku
- + nerozdělený zisk (neuhrazená ztráta) minulých období
- + oprávky dlouhodobého majetku (hmotného i nehmotného)
- + opravné položky k OA a fin. investicím
- + rezervy tvořené na vrub náklad

II. vlastní kapitál externího původu, ve složení:

základní kapitál
+ emisní ážio.

Takto se do výsledku hospodaření „vrací“ položky dříve odečtené v podobě dosud neznámé kategorie FA – kapacity samofinancování (viz dále v subkapitole 4.2)..

Možný vzor upravené a zjednodušené „ekonomické“ rozvahy pro potřebu tohoto pojetí FA je uveden v Tabulce 8.4.1.

Tabulka 8.4.1 „Ekonomická“ rozvaha tzv. francouzského přístupu k FA

AKTIVA	PASIVA
dlouhodobý nehmotný majetek	výsledek hospodaření za období
dlouhodobý hmotný majetek	rezervní fondy a nerozdělený zisk
dlouhodobý finanční majetek	rezervy
zásoby	oprávky a opravné položky k aktivům
krátkodobé a dlouhodobé pohledávky	základní kapitál
krátkodobý finanční majetek	vlastní kapitál celkem
peněžní prostředky	bankovní úvěry (finanční závazky)
	ostatní závazky
	součet bez výsledku hospodaření
AKTIVA CELKEM	PASIVA CELKEM

Výkaz zisku a ztráty

V zásadě dva odlišné výkazy:

- v brutto hodnotách a
- netto hodnotách.

Podrobněji viz pramen MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P.: *Finanční analýza*. Praha, ASPI 2006, 2. přeprac. vyd., 228 s. ISBN 80-7357-219-2, subkapitola 4.4.

Kapacita samofinancování

Zde ukazatel klíčového významu.

Je dána **úhrnem finančních toků** vyprodukovaných v daném účetním období. Žádoucí je její maximalizace.

Lze jej určit (obdobně jako CF) dvěma způsoby:

- a) nepřímá metoda
Korekce výsledku hospodaření o účetní převody.
- b) přímá metoda
Sčítání všech účetních toků v daném účetním období.

Výpočet z údajů výkazu zisku a ztráty

Pro přímou i nepřímou metodu.

Výpočet z údajů ekonomické rozvahy (v brutto hodnotách)

Východiskem je zachování bilanční rovnosti pro přírůstky položek rozvahy v podobě:

$$\Sigma \Delta A_i = \Sigma \Delta P_j$$

Pracovní kapitál ve funkčním a finančním pojetí

Potřeba pracovního kapitálu

Objevuje se v souvislosti s provozním cyklem, **má stálý charakter** a mizí teprve s ukončením činnosti podniku.

Složky potřeby pracovního kapitálu:

AKTIVA	zásoby pohledávky náklady příštích období kurzové rozdíly aktivní
PASIVA	závazky z obchodního styku závazky daňové a ze soc. pojištění výnosy příštích období kurzové rozdíly pasivní
AKTIVA – PASIVA	potřeba pracovního kapitálu

Finanční pojetí pracovního kapitálu

Finanční pracovní kapitál (FPK) je takové pojetí pracovního kapitálu nebo čistého pracovního kapitálu, jak je známe z anglosaského pojetí.

FPK > 0 podnik s vyváženou finanční strukturou a s bezpečnostní marží (krytí výkyvů)

FPK = 0 podnik s vyváženou finanční strukturou bez bezpečnostní marže

FPK < 0 podnik s nevyváženou finanční strukturou

Funkční pojetí pracovního kapitálu

Méně obvyklé pojetí pracovního kapitálu. V anglosaské koncepci FA se v podstatě nevyskytuje.

Kritérium splatnosti či užití „delší/kratší než jeden rok“ je zde nahrazeno kritérii

- stability (stabilní zdroj se pravidelně obnovuje a jeho splatnost nelze zpochybnit) a
- trvalosti.

Funkční PK = trvalý kapitál - stálé užití

Analýza různých úrovní výsledků hospodaření

Francouzský přístup k metodice FA je mnohem více postaven na analýze údajů z výkazu zisku a ztráty.

Navíc se zde pracuje se dvěma podobami tohoto výkazu, které různými cestami vedou ke stanovení stejného výsledného ukazatele – **čistého výsledku hospodaření**.

Jde o ekvivalent nám dosud známého pojmu „výsledek hospodaření za účetní období“.

Dvě podoby výkazu zisku a ztráty

a) výkaz založený na brutto hodnotách

Zde se k čistému výsledku hospodaření dostáváme přes pojem (kategorii) **kapacity samofinancování**.

b) výkaz založený na netto hodnotách

V tomto případě se přes podobnost s domácí praxí objevují významné rozdíly a to jak v

- terminologii (přebytek, což je pojem bez našeho ekvivalentu)
- tak v metodice (přístup k odpisování aktiv).

Úprava odpisů

Zde převažuje ekonomický pohled na pohledem účetním.

Pak kumulované odpisy představují vlastně **fond obnovy dlouhodobého majetku** – viz vazba na **vlastní kapitál vnitřního původu**.

V úvahu se berou zejména:

- délka životnosti odepisovaného aktiva
- doba odepisování
- účtování odpisů na bázi historických cen (možnosti zkreslení – inflace).

Obsah některých položek výkazu zisku a ztráty

Celkový výnos období = výroba období
+ jiné provozní výnosy
+ převody provozních výnosů

Externí spotřeba = spotřeba skladovatelných položek surovin, materiálu a jiných dodávek
+ spotřeba neskladovatelných položek surovin, materiálu a jiných dodávek
+ pořízení externích služeb

Přidaná hodnota = výnos období
– externí spotřeba

Nejlepší ukazatel vývoje hodnoty podniku.

Používané poměrové ukazatele

Ekvivalenty nám známých pojmů, viz. Mrkvička, Kolář: Finanční analýza, str. 131 – 140.

Shrnutí společných znaků a hlavních rozdílů obou přístupů

Přístup orientovaný na potřeby externích uživatelů úč. výkazů

pro externí i interní analýzu

rozvaha v účetní podobě

výsledovka v jediné podobě

nejdůležitější rozvaha

nejdůležitější ukazatel
- zisk

pracovní kapitál vystupuje ve fi-
nančním pojetí (rozhoduje doba splatnosti)

odpisy v účetním pojetí
(historické ceny)

Přístup orientovaný na potřeby mezipodnikové komparace

zejména pro interní analýzu (data!)

rozvaha v „ekonomické“ podobě

výsledovka „brutto“ a „netto“

nejdůležitější výsledovka a výkaz CF

nejdůležitější ukazatel
- kapacita samofinancování
- přidaná hodnota

pracovní kapitál vystupuje kromě fi-
nančního pojetí i ve funkčním pojetí
(podle stability a trvalosti)

odpisy v ekonomickém pojetí (zohled-
nění míry inflace a cenového vývoje aktiva)